

Kargoda kaybolan malların vergi kanunları karşısındaki durumu hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	84974990-130[KDV.1/İ-29-2020/31]-187863
Tarih	02.05.2023

T.C.GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

Ankara Vergi Dairesi Başkanlığı

Gelir Kanunları KDV ve ÖTV Grup Müdürlüğü

Sayı : 84974990-130[KDV.1/İ-29-2020/31]-187863

02.05.2023

Konu : Kargoda kaybolan malların vergisel boyutu

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda, 28/10/2019 tarihinde kargoya teslim edilen malzemenin faturası ile birlikte kaybolduğu, kargo şirketi ile yapılan görüşmede gönderilen malzemenin ve faturasının akıbetinin belirsiz olduğunun söylendiği belirtilerek, kaybolan mallar ve faturaya ilişkin olarak vergisel yönden nasıl bir yol izleneceği hususunda Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

I- KURUMLAR VERGİSİ KANUNU VE VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN:

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 6 ncı maddesinde kurumlar vergisinin, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanacağı ve safi kurum kazancının tespitinde Gelir Vergisi Kanununun ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesinde, safi kurum kazancının tespit edilmesi sırasında indirilecek giderler sayılmış olup, bunlar arasında ticari işletmede mevcut varlıklardan herhangi bir suretle meydana

gelen eksilmelerin gider yazılabileceği hususuna yer verilmemiştir. Aynı maddenin 1 numaralı bendinde ise, ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için yapılan genel giderlerin safî kazancın tespitinde indirim konusu yapılacağı hükme bağlanmıştır.

Bunun yanı sıra, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun;

- (3/B) maddesinde, "*B) İspat: Vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti esastır.*

Vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti yemin hariç her türlü delille ispatlanabilir. Şu kadar ki, vergiyi doğuran olayla ilgisi tabii ve açık bulunmayan şahit ifadesi ispatlama vasıtası olarak kullanılamaz.

İktisadi, ticari ve teknik icaplara uymayan veya olayın özelliğine göre normal ve mutad olmayan bir durumun iddia olunması halinde ispat külfeti bunu iddia eden tarafa aittir.",

- 219 uncu maddesinde, "*Muameleler defterlere zamanında kaydedilir. Şöyle ki*

a) Muamelelerin işin hacmine ve icabına uygun olarak muhasebenin intizam ve vuzuhunu bozmayacak bir zaman zarfında kaydedilmesi şarttır. Bu gibi kayıtların on günden fazla geciktirilmesi caiz değildir.

b) Kayıtlarını devamlı olarak muhasebe fişleri, primanota ve bordro gibi yetkili amirlerin imza ve parafını taşıyan mazbut vesikalara dayanarak yürüten müesseselerde, muamelelerin bunlara işlenmesi, deftere işlenmesi hükmündedir. Ancak bu kayıtlar, muamelelerin esas defterlere 45 günden daha geç intikal ettirilmesine cevaz vermez.

...",

- 227 nci maddesinde, "*Bu kanunda aksine hüküm olmadıkça bu kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir.*",

- 229 uncu maddesinde, "*Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır.*",

- 231 inci maddesinin beşinci bendinde, "*Fatura, malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azamî yedi gün içinde düzenlenir. Bu süre içerisinde düzenlenmeyen faturalar hiç düzenlenmemiş sayılır.*"

- 278 inci maddesinde, "*Yangın, deprem ve su basması gibi afetler yüzünden veyahut bozulmak, çürümek, kırılmak, çatlamak, paslanmak gibi haller neticesinde iktisadi kıymetlerinde önemli bir azalış vaki olan emtia ile maliyetlerin hesaplanması mutad olmayan hurdalar ve döküntüler, üstüğü, deşe ve iskartalar emsal bedeli ile değerlendirilir.*"

hükümleri yer almaktadır.

Bu bağlamda, emtianın doğal afetler ile emtianın kendisinde bozulmak, çürümek, kırılmak, çatlamak, paslanmak gibi haller neticesinde değerinde meydana gelen kayıpların, emtianın emsal bedeli ile değerlendirilmesi suretiyle telafisine imkân tanınmış, ancak çalınan veya kaybolan emtianın ne şekilde değerlendirileceğine ilişkin herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır.

Dolayısıyla, vergi hukukumuz açısından sermaye ve sermayenin herhangi bir unsurunda meydana gelen değer kayıplarının düşük bedelle değerlendirilmesi veya değişik yollarla sonuç hesaplarına intikal ettirilmesi, esas olarak ticari ve zirai faaliyetlerin normal bir şekilde işleyişinden veya tabii afetler yüzünden değer kaybına uğramasından doğmuş olması şartlarına bağlanmış olup, işletme aktifine kayıtlı, kaybolan veya çalınan emtianın 213 sayılı Kanunun 278 inci maddesi kapsamında değerlendirilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Buna göre, vergi kanunlarında, kaybolan mal bedellerinin zarar olarak yazılacağına dair herhangi bir hükme yer verilmemiştir. Bu bağlamda, kargoda kaybolan mallar Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesinin 1 numaralı bendinde belirtilen mahiyette bir genel gider olmadığından, bu kapsamda gider kaydedilmesine imkân bulunmadığı gibi maliyet unsuru olarak da dikkate alınması mümkün bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, kargo ile gönderim sırasında malla birlikte kaybolduğu belirtilen faturalara ilişkin olarak, ilgili kargo firmasından temin edilecek belgelerle durumun tevsik edilmesi üzerine, nezdinizde kalan nüshalar üzerine vakanın şerh düşülerek imzalanmak suretiyle iptali mümkün bulunmakta olup, söz konusu belgelerin (adına fatura düzenlenen kurum ya da kişilerden ilgili malların ve faturaların taraflarına intikal ettirilmediğine dair beyanlarını içeren ıslak imzalı yazı ve kayıp olan faturalara ilişkin bilgilerin ayrıntılı bir şekilde belirtildiği gazete ilanı ile birlikte) Kanunun muhafaza ve ibraz hükümleri çerçevesinde muhafaza edilmesi gerekmektedir.

II- KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN:

3065 sayılı Katma Değer Vergisi (KDV) Kanununun;

- (1/1) maddesinde, ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti kapsamında Türkiye'de yapılan teslim ve hizmetlerin KDV'ye tabi olduğu,
- (29/1) maddesinde, mükelleflerin, yaptıkları vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan KDV'den, bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça kendilerine yapılan teslim ve hizmetler dolayısıyla hesaplanarak düzenlenen fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen KDV ile ithal olunan mal ve hizmetler dolayısıyla ödenen KDV'yi indirebilecekleri,

- (30/d) maddesinde, Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarına göre kazancın tespitinde indirimi kabul edilmeyen giderler dolayısıyla ödenen KDV'nin indirilemeyeceği

hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, KDV Genel Uygulama Tebliğinin "İndirilemeyecek KDV" başlıklı (III/C-2.) bölümünde yer alan "Genel Açıklama" başlıklı (III/C-2.1) alt bölümünde; "... aşağıda açıklanan vergiler, mükellefin vergiye tabi işlemleri üzerinden hesaplanan KDV'den indirilmez.

...

ç) Kanunun (30/d) maddesi uyarınca Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarına göre kazancın tespitinde indirimi kabul edilmeyen (kanunen kabul edilmeyen) giderler dolayısıyla ödenen KDV de mükellefin vergiye tabi işlemleri üzerinden hesaplanan KDV'den indirilemeyecektir. Bu itibarla, faaliyetin yürütülmesi için gerekli olan giderler dışında kalan, işle ilgili bulunmayan veya işletme sahibinin özel tüketimine yönelik harcamalar niteliğinde bulunan ve sair kanunen kabul edilmeyen giderlere ilişkin belgelerde gösterilen KDV tüketici durumunda bulunan işletme veya işletme sahibi üzerinde kalacaktır." açıklamaları yer almaktadır.

Buna göre, şirketiniz tarafından kargoya verilen ve kargo şirketi nezdinde kaybolan malzemelere ilişkin yapılan harcamaların kurum kazancının tespitinde indirimi kabul edilmeyen (kanunen kabul edilmeyen) gider olarak değerlendirilmesi halinde, söz konusu kaybolan ve teslim konu edilemeyen malzemelere ilişkin KDV'nin, mezkûr Kanunun (30/d) maddesi uyarınca indirim konusu yapılması mümkün bulunmamaktadır.

Bu durumda, daha önce indirim konusu yapılan KDV tutarlarının, indirilemeyecek KDV haline dönüştüğü vergilendirme dönemine ait 1 No.lu KDV Beyannamesinin "Daha Önce İndirim Konusu Yapılan KDV'nin İlavesi" satırında beyan edilmek suretiyle indirim hesaplarından çıkarılması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

